

Bilag 2

Notat om gadehvervning og folkelig forankring

Udarbejdet af generalsekretær Robert hinnerskov, ISOBRO
2. februar 2007

Indledning

Nærværende notat har til formål at beskrive det igangværende arbejde med koncepter for gadehvervning i de organisationer, der er medlem af ISOBRO samt at pege på nogle af de problemstillinger, der knytter sig til selve medlemsbegrebet.

Organisationerne arbejder generelt med et humanitært og almennyttigt sigte båret af en tradition for en solid folkelig forankring. Med gadehvervning er organisationerne på en velorganiseret måde i direkte dialog med potentielle bidragsydere. Gennem denne dialog er der ligeledes tale om et betydeligt folkeligt oplysningsarbejde.

Organisationerne er som medlemmer af ISOBRO underlagt et samlet sæt Indsamlingsetiske retningslinier, der åbner klageadgang til et Indsamlingsetisk Nævn. Således er organisationernes indsamlingsaktiviteter underkastet krav om gennemskuelse og højt informationsniveau. Spørgsmål vedrørende aktiviteterne kan til enhver tid forelægges Nævnet af enkeltpersoner, organisationer eller øvrige, som måtte have en retlig interesse heri.

Gadehvervningens betydning for den folkelige forankring

NGO'ernes folkelige forankring har i de seneste år jævnligt været analyseret og har påkaldt sig betydelig politisk opmærksomhed. Som led i arbejdet med at styrke NGO'ernes folkelige forankring fik Folketingets Udenrigsudvalg i juni 2003 oversendt rapporten om "De danske NGO'ers folkelige forankring"¹. Den belyser mangfoldigheden i den danske NGO-verden og vurderer særligt, hvordan de store organisationer er forankret i det danske samfund. Rapporten illustrerer, at de danske NGO'er er bredt og forskelligt forankret. Dokumentationen beror dels på kvantitative kriterier som antal medlemmer, omfanget af frivilligt arbejde og indsamlede midler og dels på kvalitative aspekter som graden af involvering af befolkningen, oplysningsvirksomhed og kontaktflader i samfundet.

Om end rapporten primært belyser den folkelige forankring i NGO'erne, er begrebsapparatet betegnende for hovedparten af medlemsorganisationer i ISOBRO. Ifølge Civilsamfundsstrategien skal vurderingen af NGO'ernes folkelige forankring ses i en helhed, hvor følgende fem forskellige forhold indgår:

- Medlemsbasis: Samlet antal medlemmer, antal ulandsaktive medlemmer, lokalforeninger og kollektive medlemmer, støttemedlemmer og faste bidragsydere.

¹ <http://www.um.dk/NR/rdonlyres/9F7552B3-8F89-4D1F-A526-EFE8E00A4D71/0/FF2004.pdf>

- Egetbidrag: Medlemsbidrag/kontingent, frivillige bidrag, indsamlede midler, testamentariske bidrag, firmabidrag, overskud ved salg og arrangementer samt værdien af frivillig arbejdskraft.
- Kontaktflader i form af samarbejdsaftaler eller netværk til ikke-udlandsspecifikke organisationer i det danske samfund.
- Oplysningsvirksomhed med henblik på at øge kendskabet i den danske befolkning om udviklingslandene og udviklingssamarbejdet.
- Aktiv involvering af danskere i ulandsarbejdet i Danmark f.eks. antal aktive medlemmer, antal frivillige involveret i fortalervirksomhed, oplysningsaktiviteter, indsamling og projektgennemførelse.

Det er bemærkelsesværdigt, at gadehvervning som kontakt- dialog- og oplysningsform beskæftiger sig med hovedparten af de fem nævnte forhold, der må anses som vitale for organisationernes udvikling. Der kan nævnes medlemshvervning, støttemedlemmer, kontingenter, bidrag, kontaktarbejde og oplysningsvirksomhed med formålet at øge danskernes involvering i organisationernes arbejde. Det gælder både økonomisk og som frivillige.

Dialog og kontakt på gaden til potentielle bidragsydere og støtter er med til at sikre denne folkelig forankring og på en måde, som ingen anden kontaktform har mulighed for. Mere end 300.000 danskere har via denne form responderet positivt på organisationerne gennem de seneste 4 år og organisationerne har fået nyt liv. Det er især unge mennesker som giver respons på denne kontaktform og derfor er det en unik mulighed for at nå den nye generation af bidragsydere og støtter. På mange måder er gadehvervning et eksempel på en metode, som falder i tråd med regeringens forventninger om og forudsætninger for at et Frivilligdanmark fortsat kan udvikles.

Hermed sættes rammen for den gennemgang af koncepter for det folkelige engagement i organisationerne, som justitsministeriet telefonisk har bedt ISOBRO fremskaffe. Der er tale om en igangværende og for flere organisationer omfattende proces, som vi håber, der på det kommende møde med justitsministeriet, vil blive lejlighed til at uddybe. Organisationerne har meget forskellige tilgange til medlemmer og støtter etc., hvilket afspejler mangfoldigheden og den historiske kontekst, hvorfra organisationerne er rundet. Skal denne mangfoldighed bevares, kræver det en rummelig fortolkning af det begreb, der fremover skal betegne den enkelte bidragsyder.

Medlemmer, støttemedlemmer og givere - en række eksempler

Medlemmer og bidragsydere, overordnet set

Samtlige organisationer, undtagen én, opererer med et ordinært medlemskab, der giver stemmeret til generalforsamling, landsmøde eller lignende. Medlemskab kan tegnes af enkeltpersoner, organisationer, virksomheder, institutioner etc.

Flertallet af organisationer opererer med støttemedlemskab. Støttemedlemmer er typisk kendetegnet ved at donere et fast, lavt månedligt beløb. For støttemedlemmer benyttes synonyme som "giver" og "bidragsyder". Støttemedlemmer har ikke stemmeret ved de årlige samlinger. Når der ses bort fra dette faktum, er det, når vi taler om deltagelsesmuligheder og løbende kommunikation, svært at skelne medlemmer fra støttemedlemmer. I en enkelt organisation er det i øvrigt sådan, at givere har adgang til at vælge to af deres midte til det styrende organ, Rådet.

Som det er vist ovenfor har organisationerne som målsætning at øge samspillet med deres medlemmer, støtter og bidragsydere. Det betyder eksempelvis, at medlemmer skal kunne gøres til genstand for henvendelser om alt lige fra gavebidrag til frivillig medvirken i organisationernes mange aktiviteter, lokalt, nationalt såvel som internationalt.

De beskrevne eksempler (benævnt organisation A .. I) er ikke udtømmende. Dels eksisterer der organisationer for hvem gadehvervning kunne være en fremtidig mulighed, der blot ikke gøres brug af p.t., dels er medlemsbegrebet under fortsat udvikling med den betydelige fokus på potentialet i organisationernes folkelige forankring.

Organisation A

Medlemskab

Som medlemmer optages enkeltpersoner, selskaber, organisationer, institutioner m.fl. Kun personlige medlemmer kan indvælges i foreningens styrende organer. Hvert personligt medlemskab giver ved årsmøder ret til én stemme for den, hvis navn er anført på medlemslisten. Der kan tegnes supplerende husstandsmedlemskab for andre medlemmer af husstanden, som ønsker stemmeret. Der kan ikke stemmes ved fuldmagt. Kontingentet fastsættes af repræsentantskabet efter indstilling fra forretningsudvalget.

Støtte

De medlemmer, Organisation A hverver på gaden, får efter ca. 10 dage en velkomstkuvert, der indeholder medlemskort, medlemsnummer og oplysning om hvilken lokal afdeling, de er tilknyttet. Medlemmerne får følgende tekst på oversigten fra PBS: "Organisation A kontingent og bidrag".

Organisation B

Medlemskab

Som individuelt medlem kan optages personer, som støtter Organisation B's formål, og som ønsker at bidrage til organisationens arbejde.

Som kollektivt medlem kan optages organisationer, institutioner, foreninger, forbund eller andre sammenslutninger, som støtter Organisation B's formål, og som ønsker at bidrage til organisationens arbejde. Kollektive medlemmer godkendes af Organisation B's Styrelse.

Individuelle og kollektive medlemmer, som på væsentlige punkter handler i strid med foreningens vedtægter og formål, kan ekskluderes af foreningen. Styrelsen træffer beslutning herom. En beslutning kræver absolut flertal i Organisation B's Styrelse.

Støtte

Organisation B's arbejde finansieres ved medlemskontingenter og medlemsbidrag, ved offentlige midler, ved indsamlinger og ved andre bidrag.

Organisation B's Styrelse kan træffe beslutning om støttemedlemskab og fastsætter de nærmere retningslinjer herfor. Støttemedlemmer har ikke medlemsrettigheder.

Den eneste reelle forskel på et medlem og et støttemedlem er, at førstnævnte har stemmeret på generalforsamlingen, idet begge medlemsgrupper inviteres til deltagelse med taleret.

Organisation C

Medlemskab

Organisation C har to medlemskaber:

Fuldt medlemskab kr. 295 p.a.

Reduceret medlemskab kr. 195 p.a. (studerende, arbejdsløse, pensionister)

Medlemskab giver stemmeret og opstillingsret ved Landsmøde og adgang til medlemskommunikation (blad og eNyhedsbreve).

Langt størstedelen af medlemmerne giver deres medlemskab som en månedlig PBS, med et samlet beløb der overstiger hhv. kr. 195 eller kr. 295. Den overskydende støtte er bidrag, men de to ting ses som sammenhængende kontingent + støtte.

Støtte

Man kan vælge at støtte som bidragsyder. Her fravælger man medlemskabet.

Organisation D

Medlemskab

Organisation D har medlemmer, der indbetaler et årsmedlemskab til foreningen. Medlemmer har stemmeret på den årlige general forsamling.

Som medlem kan optages enhver enkeltperson.

Kontingentet fastsættes for hvert regnskabsår af generalforsamlingen efter indstilling fra bestyrelsen og indbetales til foreningen inden udgangen af 1. kvartal. (p.t. Kr. 150,- p.a.)

Foreningens medlemmer modtager foreningens medlemsblad.

Generalforsamlingen kan beslutte et særligt kontingent for optagelsessøgende foreninger, erhvervsdrivende virksomheder og lignende.

Støtte

Som støttemedlemmer (i daglig tale kaldet bidragsydere) uden stemmeret kan optages juridiske personer, herunder erhvervsvirksomheder og foreninger.

Støttemedlemmer støtter månedligt med et beløb, de selv fastsætter, dog minimum kr. 50,- (75,- ved gadehvervning). Beløbet betales via PBS.

Gennemsnitsbeløbet på støttebidrag fra støttemedlemmer hvervet på gaden er ca. kr. 80,-.

Organisation E

Medlemskab

Organisation E opererer ikke med ordinært medlemskab.

Støtte

Organisation E's bidragsydere kaldes givere.

Organisationens ledelse består af 31 personer, hvoraf givere kan vælge to medlemmer.

Givere modtager et månedsblad.

Organisation F

Medlemskab

Organisation F opererer med to typer medlemskaber
Personligt medlemskab: pt. 185 kr. pr. år. (kontingent)
Familiemedlemskab: pt. 280 kr. pr. år (kontingent)

Som medlem har man adgang til gratis rådgivning fra psykolog/socialrådgivere vedr. organisationsrelaterede emner.

Man har desuden mulighed for at være aktiv i Organisationens lokalafdelinger (bestyrelse, arbejdsgrupper, udvalg) og dermed også mulighed for valg til delegeretforsamling, (hvor bestyrelse og div. udvalg på landsplan vælges).

Støtte

Faste bidrag: Indbetales typisk via PBS (eller giro) med månedlige, kvartalsvise, halvårslige eller årlige terminer. Bidragsyderen fastsætter selv beløbet, og kan opsiges eller ændre aftalen på et hvilket som helst tidspunkt. F2F-hvervede ydere betaler typisk 75 – 100 eller 150 kr. pr. måned. Gavebrevsaftaler og forskningsfaddere hører også til under kategorien faste bidragsydere.

Ad hoc-bidrag er indbetalinger, der typisk stammer fra DM-kampagner og spontane gaver. Bidragenes størrelse (både ad hoc og faste) er på årsbasis typisk langt højere end kontingentet. De fleste medlemmer betaler også bidrag. Mange bidragsydere betaler også kontingent.

Organisation G

Medlemskab

For at være medlem skal man betale sit kontingent til Støtteforeningen.

Støtte

Bidragsydere til Organisation G's fond er alle enkeltpersoner, der yder bidrag enten direkte til fonden eller ved at betale kontingent til støtteforeningen.

Langt de fleste yder både bidrag og betaler kontingent.

Organisation H

Organisationen hverver donorer, der tegner sig for et fastsat månedligt bidrag (≥ 60 kr.). Organisation definerer en donor, som en, der frivilligt indgår en aftale om fast betaling over en ikke navngiven årrække med fast månedlig betaling (via PBS).

En donor tilmelder sig på gaden og indgår et 'partnerskab' med organisationen og modtager en kopi af aftalen på gaden sammen med et takkebrev. Efterfølgende vil denne donor blive oprettet som Organisation H's partner i dens databasesystem, og aftalen bliver samtidig tilmeldt til Betalingservice. Partneren modtager derefter materialer og relevant information fra organisationen.

Organisation I

Er en potentiel gadehvervende organisation, hvis indsamling bygger på såkaldte fadderskaber. Der er ikke tale om en medlemsbaseret organisation som sådan og hvervningen på gaden vil derfor dreje sig om disse fadderskaber, hvor der betales et fast månedligt bidrag som sponsor for et udvalgt barn.

På gaden er der mulighed for at den nye fadder vælger, hvilket land vedkommende er interesseret i at barnet skal komme fra. De samme oplysninger om privatadresse, bank og CPR nr., bliver registreret

på gaden. Den månedlige betaling sikrer for eksempel sponsorbarnets skolegang, sundhed og rækker også til hjælp til familie og søskende.

Mindst 85 pct. af bidraget anvendes til arbejdet i barnets land.

Et hvervningsforløb i organisation H, men typisk for flere

Hvervningsforløb, PBS-oprettelse og fortrydelsesmuligheder

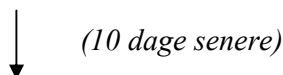
Samtale på gaden. Udfyldelse af kupon med beløb, privatadresse, cprnr. og bankoplysninger.

Kopi af aftalen udleveres

Takkebreve udleveres

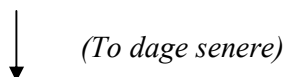

Opfølgning (Velkomst- & verifikationskald, TM)

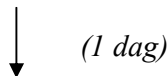

Velkomstpakke med mere information

Oprettelse hos PBS

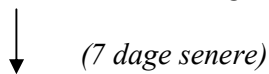
Data verifikation hos PBS

Opkrævningsfil sendes til PBS *(én gang pr. måned)*

Hver den 1. i måneden opkræver PBS beløb fra den hvervede.

Den hvervede har nu 7 dage med mulighed for at afvise, afmeldelse eller godkende betalingen)

Godkendte betalinger overføres til Organisation H

Den hvervede modtager fra organisation H, årligt:

- Takkebreve
- Kopi af aftalen
- Velkomstkald
- Velkomstpakke
- Betalingsoversigter fra PBS
- Seks gange elektronisk nyhedsbrev/fire gange postal
- Field-brev
- Årsberetning
- Katastrofe-mail

- Julekort
- Spørgeskema vedrørende informationsbehov

Den hvervede har fuld fortrydelsesret under hele processen

Internationale forhold

Vi er i gang med at indhente oplysninger om retningslinjer for indsamling i andre EU-lande, og vi er ad den vej blevet informeret om, at man i Storbritannien begrebsmæssigt adskiller kontante bidrag fra indgåelse af aftaler om fremtidige månedlige donationer, idet sidstnævnte ikke betragtes som penge. Med justitsministeriets brev af 30. oktober sættes der som bekendt lighedstegn mellem kontante bidrag og betalingsaftaler. Af hvervningsforløbet, som er beskrevet ovenfor, fremgår det, at der i hvervningsprocessen findes adskillige fortrydelsesmuligheder, som vanskeliggør sammenligningen med eksempelvis den situation, hvor en bidragsyder lægger 100 kr. i en indsamlingsbøsse, der må betegnes som en definitiv handling.

Principielle forhold i relation til medlemmer, støttemedlemmer og givere

På basis af ovennævnte gennemgang har vi fra vores side følgende få forslag til drøftelsepunkter:

- 1) Problemstillinger, der knytter sig til organisationernes igangværende arbejde med medlemsbegrebet, herunder sondringen mellem medlem og bidragsyder
- 2) Betalingsforløb samt ligheder og forskelle mellem pengegaver og PBS-aftaler
- 3) Mulige henvendelsesformer og henvendelsesforløb over for nye medlemmer med henblik på at opnå øgede økonomiske bidrag
- 4) Kommunikation og tilbud om modydelser, der gives henholdsvis medlemmer og almindelige bidragsydere.

I forlængelse af ovenstående kan det være relevant at drøfte aktuelle internationale forhold.

ISOBRO er løbende i drøftelse med medlemsorganisationerne om de aktuelle og fremtidige vilkår for gadehvervning, og vi arbejder fremdeles på at skabe et overblik over de problemstillinger, der knytter sig til denne kontaktform, som står centralt i det fortsatte arbejde med at udvikle og styrke den folkelige forankring. Vi ser frem til en god drøftelse med justitsministeriet den 7. februar, og vi står fortsat til rådighed med oplysninger, som måtte fremme sagen.